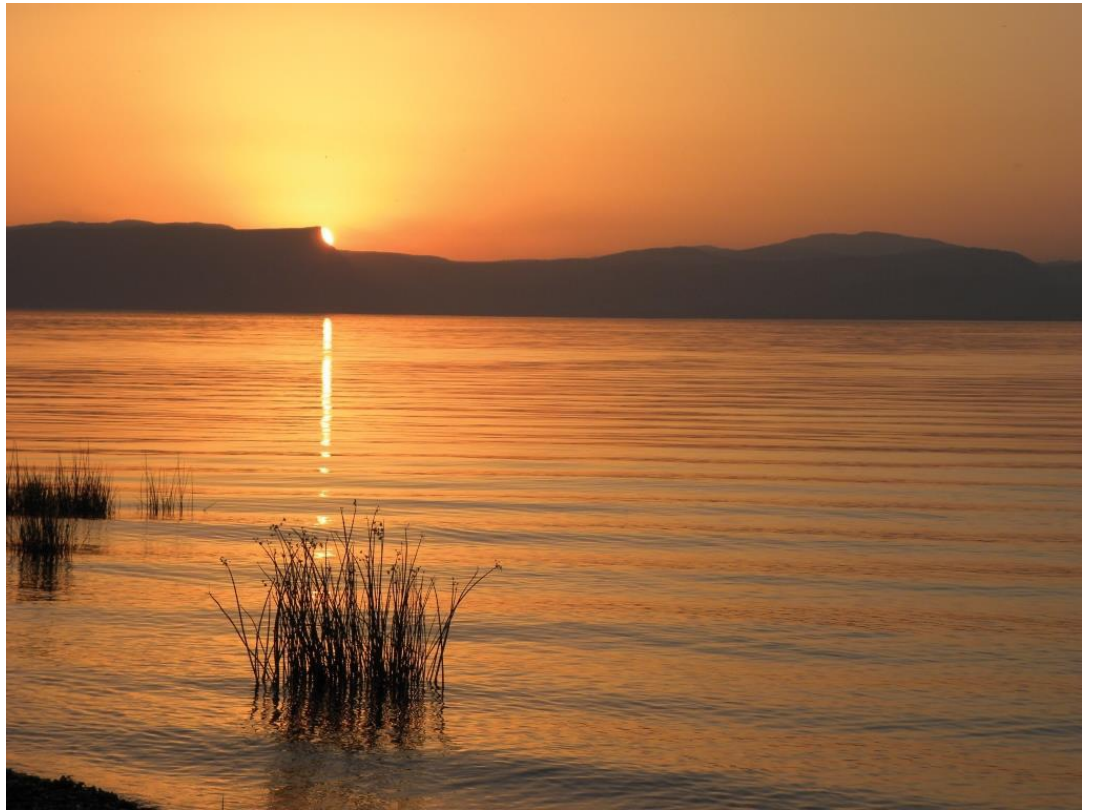

משה גופן

מרכז ידע גליל (מיג"ל); בעבר מנהל המעבדה לחקר הכינרת ע"ש יגאל אלון בחקר ימים ואגמים לישראל

ציטוט מומלץ

גופן מ. 2011. תגובה לידיעה: משבר הדיג בכינרת. *אקולוגיה וסביבה*, 2(3): 161.

תגובה לידיעה: משבר הדיג בכינרת

מכתבים למערכת

גיליון סתיו 2011 / כרך 2(3)

7 באוגוסט, 2011

בגיליון הקודם של אקולוגיה וסביבה התפרסמה ידיעה העוסקת במשבר הדיג בכינרת שכתבה ד"ר תמר זהרי^[1]. אני מעוניין להביא לתשומת לב הקוראים מספר פרטים חשובים שלא נכללו בה. מבקר המדינה קבע כי ההחלטה על הפסקת דיג כללית בכינרת הייתה מבוססת על ידע בלתי מספק. בעשר השנים האחרונות לא נעשה במעבדה לחקר הכינרת מחקר נדרש של הביולוגיה ושל גודל אוכלוסיית הדגים בכינרת. ההחלטה על איסור הדיג התקבלה בסיכומו של יום עיון שנערך בשנת 2008, שהוזמנו אליו בעיקר אלה שתמכו ברעיון. הודעה על דבר קיומו של הכנס לא נמסרה לאלה שהתנגדו לאיסור הדיג. הדוגמאות שתמר זהרי מציגה כתמיכה ברעיון הפסקת הדיג אינן רלוונטיות לכינרת. שלל הדיג בכינרת הוא מהגדולים בעולם עבור אגמים יצרניים (כ-10 ק"ג לדונם). אוכלוסיית הדגים הכללית בכינרת עלתה בין השנים 1987–2006, והיא כוללת בעיקר סרדינים. רק אמנון הגליל סבל במהלך שלוש השנים האחרונות מירידה בגודל האוכלוסייה שלו, ויש לכך כמה סיבות:

- אצת הפרידיניום, בעבר מזונו העיקרי של אמנון הגליל, נעלמה מהכינרת. ככל הנראה עבר האמנון לאכילת מזון אחר, זואופלנקטון, ויש לו תחרות קשה עם הסרדינים בהשגתו. העלייה בכמות הסרדינים נגרמה מסיבות טבעיות, וגם מכיוון שהפסיקו לדוג אותם.
- להקות קורמורנים גדולות גורשו בהצלחה ממקומות אחרים בארץ, והתרכזו באזור הכינרת. הם מסוגלים לטרוף 100–200 טונות של אמנונים במהלך החורף. כמו כן, צומצמה כמות דגיגי אמנון הגליל המאוכלסים.
- אושר שימוש ברשתות דיג לא תקינות בעלות חורים קטנים מדי.
- קיימת תופעה טבעית של מחזוריות רב-שנתית בגודל של אוכלוסיית אמנון הגליל בכינרת. כיום מלאה הכינרת בסרדינים, מינים אחרים החשובים לדיג המסחרי מצויים בשפע, ואוכלוסיית אמנון הגליל מתאוששת.

בניסיון לעודד את אוכלוסיית אמנון הגליל הוגשה המלצה לאסור דיג כללי למשך שלוש שנים, מבלי לברר כמה דגים יש בפועל באגם, ממה הם ניזונים, ומה תרומתו של האכלוס שלל של אמנון הגליל. ההמלצה לאיסור הדיג הפכה להחלטת ממשלה לאור

התחזית הקודרת, והשגויה לדעתי, שהציג שר החקלאות ופיתוח הכפר בדבר אסון אקולוגי הצפוי בכינרת. מאוחר יותר לקח משרד החקלאות ופיתוח הכפר לתשומת לבו חוות דעת מקצועיות שהגשתי, והחליט לחשוב על כל הנושא מחדש. למדענים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, לדיונים כמו מנחם לב מעין גב, ליו"ר דייגי טבריה, יעקב פדידה, ולי, יש חלק מכריע בהחלטת משרד החקלאות ופיתוח הכפר על מחשבה מחודשת. נלחמנו בסבלנות ובעקשנות כדי לשכנע את אנשי משרד החקלאות ופיתוח הכפר ואת רשות המים, שהחלטה על איסור הדיג יכולה להזיק במקום להועיל. שר החקלאות ופיתוח הכפר, ללא כל שיקול פוליטי ו"לוביסטים", מינה ועדה חדשה בראשותם של המדענים הראשיים של משרדו ושל המשרד להגנת הסביבה, והטיל עליה לבחון את כל הנושא מחדש. השיקולים וההחלטות של הוועדה היו מקצועיים בלבד, והיא המליצה לבטל את איסור הדיג הכללי, ולצמצם אותו לארבעה חודשים בלבד. גם האיסור המצומצם בוטל בפועל, לאחר שאזור הבטיחה (בקעת בית צידה) הוכרז כשמורת טבע, והובטח לו פיקוח יעיל.

מקורות

1. זהרי ת. 2011. משבר הדיג בכינרת. *אקולוגיה וסביבה* 2(2): 89-90.